

MKa

19.9.2014

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

riitta.burrell@stm.fi

Viite: STM058:00/2013

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TRANSSEKSUAALIN SUKUPUOLEN VAHVISTAMISESTA ANNETUN LAIN (TRANSLAKI) MUUTTAMISESTA

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua translain (563/2002) muutosesityksestä.

Lakiesityksen tavoitteena on ihmisoikeussopimusten ja niiden viimeaikaisen tulkinnan mukaisesti poistaa translaista lisääntymiskyvyttömyys- ja naimattomuusvaatimukset sukupuolen vahvistamisen edellytyksinä. Lain nykyisen 1 §:n 1 kohdan mukaan henkilö voidaan vahvistaa kuuluvaksi vastakkaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän esittää lääketieteellisen selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa vastakkaiseen sukupuoleen. Hänen tulee lisäksi esittää selvitys siitä, että hän elää tämän mukaisessa sukupuoliroolissa sekä siitä, että hänet on steriloitu tai että hän muusta syystä on lisääntymiskyvytön.

Lääkäriliitto toteaa, että lisääntymiskyvyttömyysvaatimusta ei ole lain esitoissa perusteltu lääketieteellisin syin vaan ”koska muussa tapauksessa saattaisi syntyä tilanteita, joissa henkilö, jonka sukupuoli on vahvistettu naiseksi, siittäisi lapsen tai henkilö, jonka sukupuoli on vahvistettu mieheksi, tulisi raskaaksi”. Esitysluonnoksessa kerrotun mukaisesti lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen on vakiintuneesti tulkittu täyttyvän sillä, että sukupuolen lääketieteelliseen korjaukseen kuuluvat hormonihoitot aiheuttavat tilapäisen hedelmättömyyden.

Sukupuolen muuttamiseen tähtäävän tutkimuksen ja hoidon järjestämisestä sekä lääketieteellisestä selvityksestä transseksuaalin sukupuolen vahvistamista varten annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1053/2002) 6 §:ssä on säädetty, että psykiatrian erikoislääkäri tekee lääketieteellisen selvityksen vaadittujen edellytysten täytymisestä. Psykiatrian erikoislääkärin selvityksestä tulee käydä yksiselitteisesti ilmi, täyttyvätkö kaikki sukupuolen vahvistamisen lääketieteelliset edellytykset:

- 1) henkilö kokee pysyvästi kuuluvansa vastakkaiseen sukupuoleen;
- 2) hän elää tämän sukupuolen mukaisessa sukupuoliroolissa; ja
- 3) hänet on steriloitu tai hän on muusta syystä lisääntymiskyvytön.

Lääkäriliitto toteaa, että lisääntymiskyvyttömyys ei liity transsukupuolisuuden diagnostisiin kriteereihin (ICD-10 F64.0) eikä näe estettä lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen poistamiselle laista. Asetuksessa säädetty psykiatrian erikoislääkärin selvitysvastuu kevenisi vastaavasti.

Ministeriö on pyytänyt lausunnonantajia erityisesti esittämään näkemyksensä translain 2 §:n vaihtoehtoisista sääntelymalleista eli siitä, mitä tapahtuu sukupuolen vaihtavan henkilön parisuhdestatukselle. Lääkäriliitto toteaa, että lähtökohtaisesti naimattomuusvaatimuksen poistaminen sukupuolen vahvistamisen edellytyksistä on kannatettavaa. Vaihtoehto A on lähempänä nykyistä ja siten lienee myös helpommin eteenpäin vietävissä eli parisuhteen toisen osapuolen suostumuksella avioliitto muuttuisi ilman eri toimenpidettä rekisteröidyksi parisuhteeksi ja päinvastoin. B vaihtoehto näyttäisi asettavan transsukupuoliset henkilöt eri asemaan parisuhteen muodon päättämisessä kuin muut kansalaiset eli käytännössä kaksi samaan sukupuoleen kuuluvaa voisi olla avioliitossa tai kaksi eri sukupuoleen kuuluvaa rekisteröidyssä parisuhteessa.

Lääkäriliitto toteaa lopuksi, että vaikka kysymys on yksilön perusoikeuksista, tulisi näitä tilanteita arvioida myös kokonaisvaltaisesti perheen ja lapsen edun näkökulmasta ja huolehtia tarvittaessa heidän riittävästä tuen saannistaan.

Lääkäriliitto kannattaa lain nimen muuttamista ”Laiksi sukupuolen vahvistamisesta”. Liiton tiedossa ei ole muita muutostarpeita translakiin.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry

Tuula Rajaniemi
puheenjohtaja

Heikki Pärnänen
johtaja, politiikkatoimiala